

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

D. A. Tractatus De Privilegiis Ecclesiae

Zanchi, Lelio

Veronae, M. D. LXXXVI.

Centesimum Vigesium Quintum Priuilegium.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61627](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61627)

- 9 Pedagium est onus personale, et persona clerici nullo modo est subiecta laico.
- 10 Gabellam an possit clericus fraudare, nedum clericus, sed etiam omnes extranei licite defraudant, seu non solvunt, ex quo non est legitime impositum.
- 11 Episcopi possunt facere Ecclesias censuales, imponendo nouum censum Ecclesie.
- 12 Episcopi auctoritas, ubi interuenit, non presumitur collusio.
- 13 Episcopus bona Ecclesie, sine causa, alienare non ualet.
- 14 Monasteria tenentur contribuere in uisitationibus, quas facit Archiepiscopus licet monasteria sint exempta a lege diocesana.
- 15 Hospitalia quacumque sint, an Archiepiscopus, uel Episcopus uisitare possit.

Visitare potest in tribus casibus.

Centessimum Vigessimum Quintum Priuilegium.

- 1 **E**CCLESIA gaudet priuilegio, quod. † Cæcus, & pauper non teneantur ad collectas, fuit ergo conquestus quidam cæcus coram Papa, quod ipse compellebatur ad soluendas collectas, pariter cum aliis, non habito respectu ad cecitatem suam, unde eius Beatitudo mandat Episcopo loci, quod hoc fieri non permittat, c. licet de cens. Ratio fuit hæc, quia iniquum est eum, qui taliter afflicus est, in collecta affligere, cum ei debeat potius, ex collecta, si esset necessitas subueniri, hic igitur considerandum. † Quod Ecclesia, est clypeum miserabiliu personaru, & † quod afflictio non est danda afflictio, sed quando consensisset soluere, quo casu censetur sibi præiudicare, aut prædia erant tributaria aliis, quam Patrono, & tunc si patronus contulit, de consensu dominorum, uidentur domini remisisse ius, quod habent, arg. l. cius. ff. de pign. act. Quod intelligo, in dotè necessaria facta Ecclesie, alias autem uideretur dominus consensisse, ut transeat cum onere suo, arg. l. sicut. ff. quibus modo pign. vel hypot. sol. ubi patet.
- 2
- 3 † Quod creditor habens rem obligatam consensit, ut vendatur, non per hoc uidetur remittere ius suum cap. ex literis de pign. aut domini contradixerunt, & non ualet, quod agitur, arg. cap. potuit si autem dominus ignorauit, credo distinguendum, pro ut distinguit, gl. in cap. secundum canoniam

8 cam 23. q. 8. quæ est memoria digna. † Quia Ecclesia de do-
te sua non tenetur ad tributum, ideo si soluisset quoquomodo
non intelligeretur sibi præiudicasse, nisi tributum antea esset
impositum rei datæ postea in dotem Ecclesie, quia tunc de
ea soluitur decima, gl. in c. 1. de cens. sed cum dicatur in tex.
6 † Quod illi cæci, & pauperes sunt miseratione potius digni,
7 quam collectis affligedi, potest de tali questione queri. † An
de pedagio illicito, restitutioni subiecto, elemosyna sit facien-
da, & dicendum, quod non cap. ex transmissa. de decim. c. in
8 summa 14. q. 5. Scias tamen. † Quod clerici non tenentur sol-
uere pedagia, seu vectigalia etiam licite statuta per dominos
9 temporales. † Quia pedagium est onus personale, & persona
clerici nullo modo est subiecta laico, dic. ut in cap. quamquam
10 de cens. lib. 6. & ex hoc inferitur questio ad questionem. † Nun-
quid clericus possit libere fraudare gabellam, dic. quod nedum
clerici, sed etiam omnes extranei licite defraudant, seu non
soluunt, ex quo non est legitime impositum, quia non cadit
fraus proprie hoc casu, sed potius, quis euitat grauamen, sed
ipsi ciues, qui communi consensu, sibi imposuerunt, non li-
cite fraudant, quia in eorum præiudicium non bene potue-
runt hoc statuere, & hæc sunt de mente Bart. in l. vectigalia
11 ff. de public. † Verum Episcopi possunt facere Ecclesias
censuales, imponendo nouum censum Ecclesie, cap. constitu-
tus. de relig. dom. & cap. cum venerabilis. de cens. Et hoc in-
12 tellige ex iusta causa, sed sine causa iusta non potest. † Ta-
men ubi interuenit auctoritas Episcopi, non præsumitur col-
lusio, arg. in cap. nisi. de præbend. & ita auctoritas Episcopi,
13 non sufficit, ut Ecclesia efficiatur censualis. † Nam que-
madmodum Episcopus non ualet alienare bona Ecclesie, sine
causa. capit. sine exceptione. duodecima. questione secunda.
Ita & fortius nec censum imponere, cum sit quedam alie-
14 natio iuris Ecclesie, verumtamen. † Monasteria tenen-
tur contribuere in visitationibus, quas facit Archiepiscopus,
licet igitur, quod monasteria sint exempta à lege diocesana,
ut in capitu. dilectus. de off. ordi. Tenentur nihilominus ad
procuracionem præstandam, ratione visitationis, ex quo in-
fertur, quod illa Theorica est falsa, quæ habet, quod ea,
quæ consistunt in dando, sunt de lege diocesana, nam pro-
curatio consistit in dando, tamen ab ea monasteria sunt exem-
pta, de quo vide, quid dixit Abba, in capitu. primo. de

15 ft. regul. hinc queritur. † An Archiepiscopus, vel Episcopus possit visitare hospitalia qualiacunque sint, vide per Fed. conf. 46. Et concludere tres casus. Primus quando certum est hospitalia esse religiosa, vt puta auctoritate Episcopi fundata, & hæc indubie visitantur per Episcopum, & Archiepiscopum c. 1. de cens. lib. 6. Secundus casus quando constat, quod sint fundata auctoritate Episcopi, sed habent signa religionis, & publicitatis, vt quia habent campanile cum campana, & ibi publicè celebratur quotidie, quia præsumptio est, quod sint religiosi, vt not. Arch. de consec. dist. 1. cap. nemo Abb. in cap. patentibus, de priui. Tertius casus est, magis dubitabilis, quando constat, quod sint hospitalia priuata, & sentit Fed. Quod poterit adhuc visitare, ex quo sunt deputata ad vsus pios, loquitur tamen de hospitali infectorum, vel leproforum, cap. 2. de Eccl. edif. Sed fortasè in hoc casu est distinguendum, quod aut viuit ille, qui hospitale erexit, & non poterit Episcopus eo inuito illud visitare, quemadmodum, & domum propriam alicuius priuati, aut ille decessit, & voluit hospitale remanere in suo statu, & tunc superior potest illud visitare, arg. in Auth. de Eccl. tit. 8. Si quis ædificationem, & facit quod duxit Abb. in cap. inter dilectos, de donat. Ex istis habes in specie, quod cæci, & pauperes non tenentur ad collectas, cum esset ad dere afflictionem afflictis, sed miserendi.

S Y M M A R I V M.

- 1 Pensiones antiquæ, sunt soluendæ, ad antiquam monetam, siue ad eius estimationem, si non est in vsu.
- 2 Pensio est soluenda secundum quod ab initio fuit constituta.
- 3 Filius debita patris soluere tenetur, ita prælatus sui prædecessoris, pro Ecclesiæ necessitate contracta.
- 4 Ecclesia an teneatur ultra vires hereditarias, si non consecit inuentarium.
- 5 Hereditas delata Ecclesiæ intelligitur delata in quantum non est onerosa.
- 6 Prælatus, qui mutuat pecuniam ipsius Ecclesiæ aliis, non dicitur malè administrare res Ecclesiæ, ideo non incidit in penam legis.
- 7 Elemosynam indigentibus Ecclesia facere tenetur.
- 8 Prælatus obligans Ecclesiam, pro debitis alienis, ipso facto suspenditur ab administratione temporalium, & spiritualium, & Ecclesia non tenetur

- tenetur.
- 9 Prælati, qui Ecclesia pro alienis debitis gravat, si fideiubeat pro alio, si recipiat mutuum siue alienam obligationem in se, incurrit in penam suspensionis.
- Idem si recipit mutuum profecto suo, obligando Ecclesiam, nisi receperit pro sua sustentatione.
- 10 Prælati suspensi, an incurrat irregularitatem celebrando.
- 11 In panis stricta interpretatio fieri debet.

Centesimum Vigessimum Sextum Privilegium.

- 1 CCLESIA gaudet privilegio, quod. † Ad antiquam monetam, vel si non est in usu, ad eius estimationem soluendę sunt pensiones antiquę, unde Rector Ecclesię soluebat certam pensionem annuatim canonicis maioris Ecclesię, & illam aliquot annis soluit ad monetam antiquam, in qua pensio fuerat ab initio constituta, postea alia moneta maior fabricata fuit, canonici exigebant pensionem sibi solui de meliori moneta, ex integro hinc mandat Papa quibusdam, quatenus canonicos illos faciant manere contentos solutionis prioris pecunię, vel si non est usu, contenti sint estimatione pensionis antiquę cap. pen. de cens. Ratio autem hæc esse potuit, quia initiu spectatur, ideo si moneta non est in usu, in estimatione soluendę sunt pensiones, quadere animadvertendum est, quod. † Pensio soluenda est secundum, quod ab initio fuit constituta, satisfaciendum est ergo de debito secundum monetam currentem tempore contracti debiti, & si illa non est in usu, debet solui estimatione, ex quo inferitur, quod ex quo pecunia non est in usu, non potest solui debitum, licet esset in usu tempore debiti contracti, de quo per Inn. & Host. in cap. quanto de iur. iur. & per Bal. in l. Paulus ff. de solut. hic advertendum censeo, quod. † Sicut filius debita patris soluere tenetur, ita prælati sui prædecessoris, pro Ecclesię necessitate contracta, cap. 1. de solut. Hinc questio notabilis in ecclesia. † An Ecclesia teneatur ultra vires hereditarias, si non confecit inventarium, gl. in cap. 1. de testam. sentit, quod sic Bal. contrarium tenet in l. fi. C. de iure delib. & expressius Bar. in l. 1. C. de sac. san. Eccl. Nam fiscus non te-